

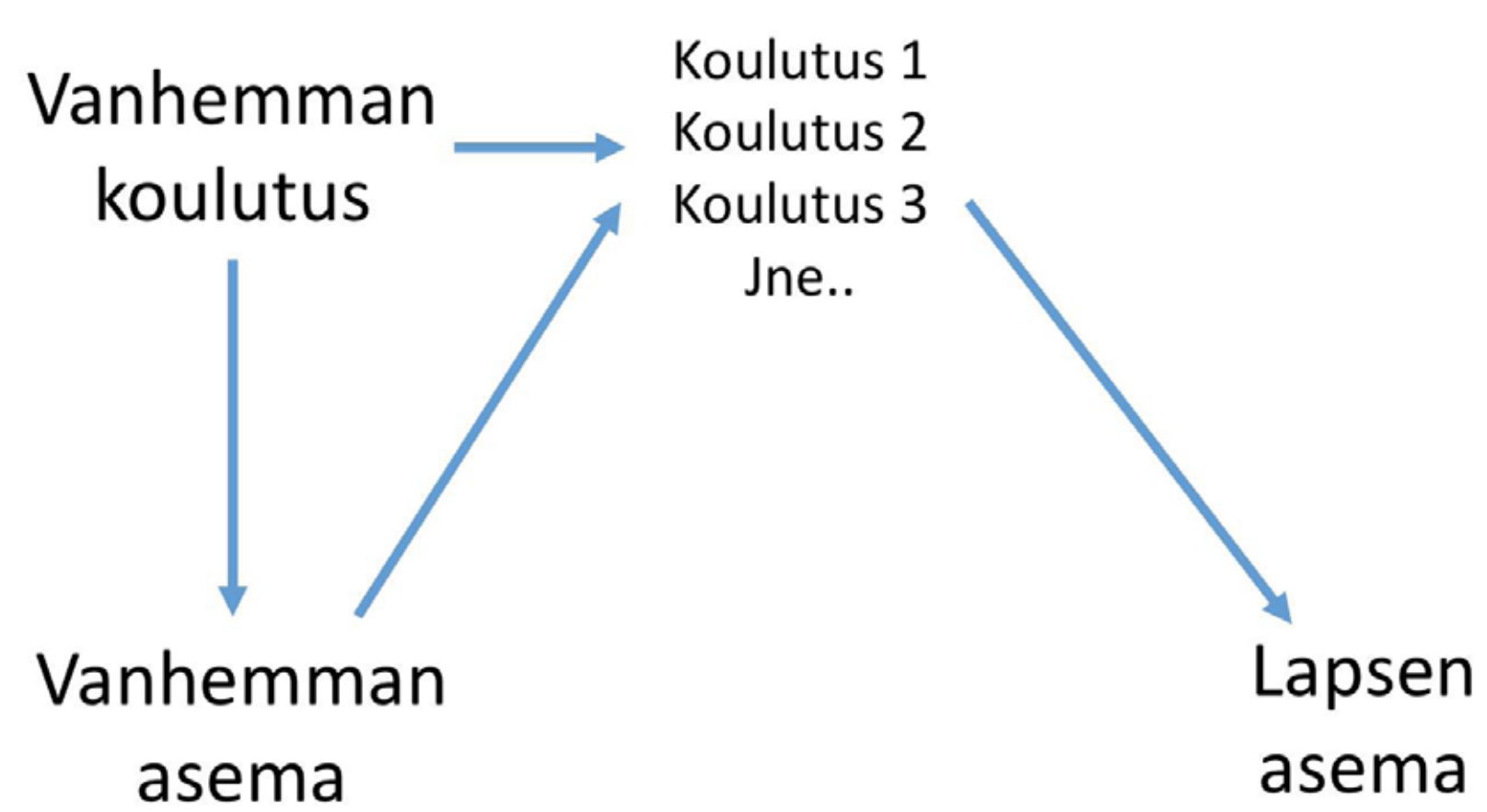

Koulutuksen periytyvyys ja tasa-arvo

Jani Erola & Hannu Lehti (Turun yliopisto)

Tavoitteena mahdollisuuksien tasa-arvo

- Yhtä kyvykkäillä ja motivoituneilla samat mahdollisuudet saavuttaa eri asemia yhteiskunnassa, perhetaustasta riippumatta
- Tasa-arvon minimivaatimus
- Kaikkien poliittisten liikkeiden hyväksymä tavoite
- Mitä vahvempi yhteys vanhemman ja lapsen aseman välillä, sitä heikommin toteutuu

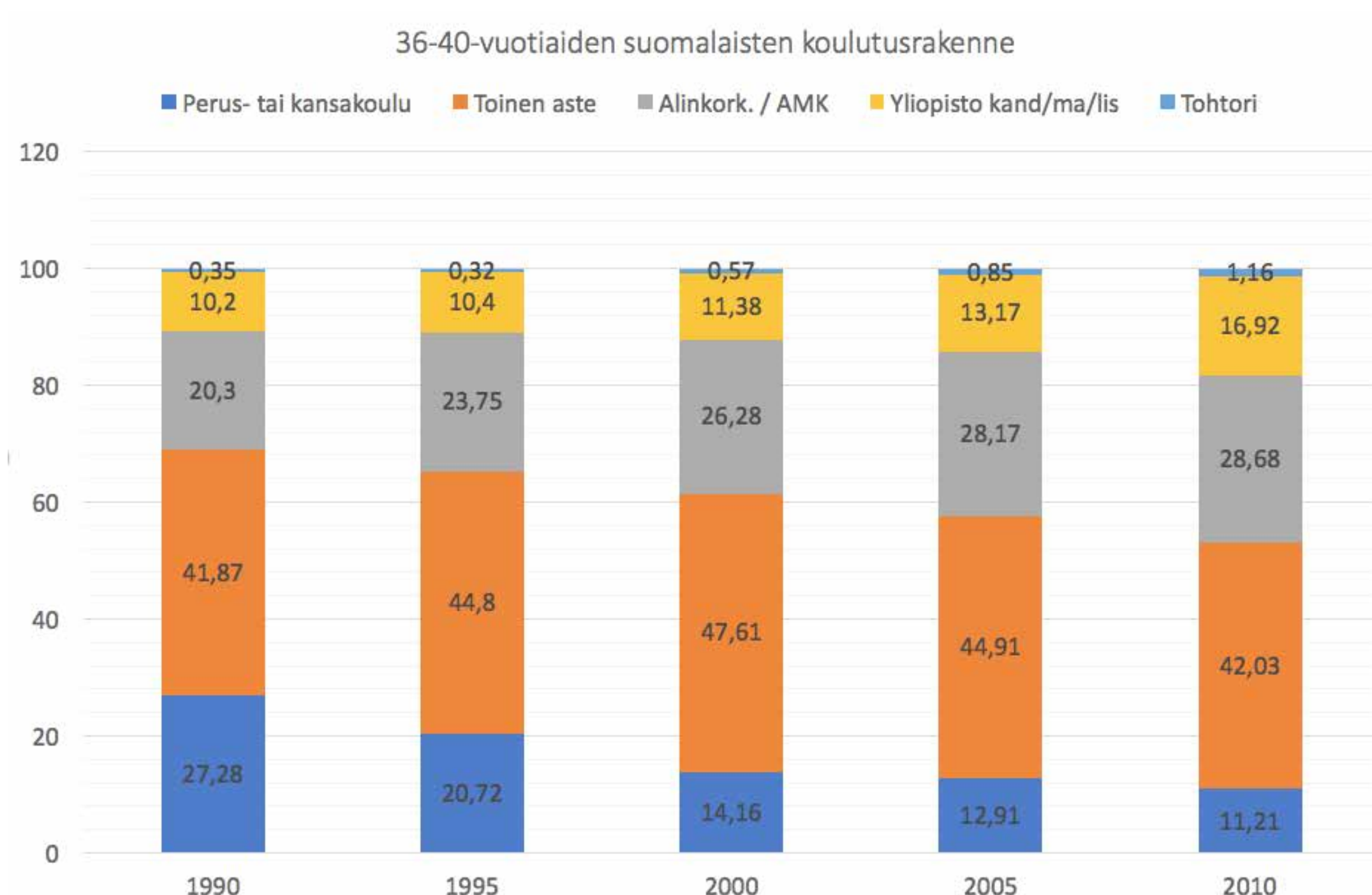

Koulutus

- Tärkein eri yhteiskunnallisiin asemiin pääymistä selittävä tekijä
- Vanhemman koulutus vaikuttaa suoraan ja välillisesti lapsen kouluttautumiseen
- Suomessa periytyy heikommin kuin muualla
- ...mutta periytyy silti – sosiaalisista ja kognitiivisista syistä johtuen
- Tehokkain tapa parantaa mahdollisuuksien tasa-arvoa on vaikuttaa koulutuksen periytyvyyden sosiaaliin tekijöihin
- Tekijät vaihtelevat kuitenkin koulutustasoittain

Mitä tutkimme?

- Miten perhetausta vaikuttaa eri koulutustasoilla – ja miten se muuttuu?
- Konteksti: koulutusrakenne muuttuu nopeasti!
- Menetelmänä perhetaustan kokonaisvaikutuksen arviointi

Tulokset

- Perhetausta vaikuttaa eniten yliopistokoulutukseen
- Poikkeuksena tohtorin tutkinto
- Vain peruskoulun varaan jääminen entistä enemmän muusta kuin perhetaustasta johtuvaa
- Toisen asteen koulutuksesta entistä periytyvämpää
- Vanhempien koulutus tärkeä selitys yliopistokoulutuksen vahvalle periytymiselle
- Vähäinen vaikutus kaikilla muilla koulutustasoilla (mutta: kasvaa keskiasteella)
- Pääosin sosiaalisista tekijöistä johtuvaa

Johtopäätös

Mahdollisuuksien tasa-arvoa voi Suomessa lisätä parantamalla yliopistokoulutuksen avoimuutta

Keinoja

- Koulutuksen kustannusten vähentäminen – Suomessa pienet
- Pakollisen koulutuksen pidentäminen – suurin osa jatkaa jo!
- Umpikujien poistaminen – Suomessa vähän
- **Paras vaihtoehto: yliopistokoulutuksen laajentaminen**

Vanhemman koulutuksen selittämä osuus perhetaustan kokonaisvaikutuksesta

